

TMSP IV

Odkazy psychoanalýzy

Psychoanalýza zkoumá vnitřní síly – **dynamiku**, působící v člověku a zabývá se především analýzou nevědomých motivů.

Z psychoanalýzy vycházející směry, které věnují pozornost vnitřním neuvědomovaným silám se nazývají **psychodynamické**.

Představitelé :

Sigmund Freud (1856 – 1939)

hnací silou vývoje jsou pudy

zakladatel PSA, akcentuje biologickou determinaci psychiky

3 úrovně vědomí

- **vědomá** , aktuální prožitkové obsahy, co právě prožíváme, na co právě myslíme
- **předvědomá**, záleží na naší pozornosti, ke kterým obsahům máme přístup a které odsuneme
- **nevědomá** , nemáme přístup, není možný nebo je znemožněn (ego obranné mechanismy)

Nevědomí ovlivňuje naše chování stejně nebo i více jako vědomí.

3 struktury osobnosti

- **id, ono**, pudové procesy, cíl je vlastní uspokojení , nevědomé funkce
- **ego, já**, zajišťuje naše přežití, je nástrojem pro uspokojování potřeb, reálné procesy – odlišuje co je realita a co fantazie, funkce - **obrana**
- **superego, nadjá**, výsledek styku psychiky s okolním světem, přejímání rodičovských norem, dozoruje nad egem

(hlavním ukazatelem duševního zdraví je síla ega)

další generace psychoanalytiků - odklon od pudů – člověk je bytost závislá na vztazích

Carl Gustav Jung – archetypy , kolektivní nevědomí

Alfred Adler – individuální psychologie

Důraz na budoucnost, jak ji člověk před sebou vidí

Člověk není podstatně determinován biologickými faktory, podstatný význam mají poznávací procesy a schopnosti člověka použít je k vlastní regulaci.

Člověk je tím jak v současnosti chápe svoji minulost a co v současnosti očekává od své budoucnosti.

Hnací silou vývoje člověka je vrozená potřeba dosáhnout úspěchu.

(Adler měl zkušenosti s pacienty s handicapem- kompenzace, překonávání překážek na cestě k úspěchu)

- Člověk je bytost sociální určená sociálními potřebami
- Člověk je obrácený do budoucnosti, více ho motivuje předvídaní budoucího než to, co prožil.
- Pro vývoj člověka je důležitý **životní cíl** **potřeba začlenit se** **potřeba uplatnit se**

- *Životní styl – dědičné vlivy, zkušenosti s tím, co se osvědčuje, struktura rodiny, rodinná konstelace, důležitá dimenze je sociální cítěn – blízkost, sounáležitost s ostatními, to určí jestli aktivita je žádoucí, nežádoucí, konstruktivní, destruktivní,.....)*
- *Sebepojetí – obraz, který se o sobě dítě vyváří na základě reakcí okolí (chvály, tresty)*
- *Rodinná struktura – všichni členové rodiny, rozhodující pro rozvoj sociálního cítění*
- *Rodinná konstelace – všechny hodnoty a postoje, které tvoří rodinnou atmosféru*

zaměřeni na děti, první dětská poradna

sourozenecké konstelace – význam pro vytváření povahových vlastností

důležité je dodávat dítěti odvalu (více než chválit)

přiměřené představy o sobě

přiměřený životní styl

dnes : pedagogicko-psychologické poradenství

sociální poradenství

*Cílem pomoci klientovi je rozvinout **funkční chování**, které mu umožní zvládat tři základní životní oblasti : **práci, společnost a partnerské vztahy***

Aplikace v sociální práci

Východisko případové práce (individuální práce s klientem) (1.pol 20. stol.)

Důraz na znalost životní historie klienta, poznání příčin deformovaného vývoje - etiologická sociální diagnóza je základem pro sociální terapii jednotlivce

Vztah

Vybudování správného vztahu je pokládáno za nejvýznamnější úsek v soc. terapii.

Psychoterapeutický koncept sociální práce (poč. 20. stol.)

Florence Hollisová „Psychosociální práce případová jako psychosociální terapie“

Soc. pracovníci se nezajímají tolik o vnější okolnosti ale snaží se o **pochopení osobnosti** klienta.

Důraz na **minulost klienta**, hlavně rané dětství a v něm zformované rodinné vztahy, a **vztah** mezi pracovníkem a klientem

Současná sociální práce

vztah a vztahové prvky: přenos
protipřenos
paralelní proces

Psychoanalýza se zaměřuje na **intrapsychický konflikt** (vnitřní konflikt mezi jednotlivými instancemi duše), nikoli na konflikty interpersonální.

Řada motivačních a konfliktových sil působí původně na **nevědomé úrovni**.

Ve vývoji člověka hrají rozhodující roli **rané zkušenosti** a vztahy k rodičům a **důležitým ostatním** – vztažným postavám z dětství.

Člověk se brání před **úzkostí**, která pramení z ohrožení jeho sebepojetí, (nevědomými) **obrannými mechanismy**.

Klient přenáší na osobu analytika zkušenosti ze vztahů s „důležitými ostatními“ Ze svého dětství, analytik jednak reaguje na pacientův přenos, jednak sám přenáší na osobu klienta vztahy s „důležitými ostatními“ ze svého dětství. Analýza **přenosu a protipřenosu** léčí a tvoří základ psychoanalytické metody.

Od klienta se při léčbě chtějí **volné asociace** (má říkat, co ho napadá) od terapeuta se chtějí **interpretace** (výklad řešeného v daném teoretickém rámci)

Z hlediska psychoanalýzy je člověk zdravý, pokud je sám sebou a přijímá sám sebe i se svými motivy (ty nemusejí být vždy ušlechtilé).

Vztah mezi terapeutem a klientem(PSA propracovala, důraz, přebírá za něj zodpovědnost.)

Psychoanalýza vznikla v období rozvoje **biomedicínckého přístupu** (medicina zachází s tělem, psychoanalýza z duší, sociální práce se sociální situací klienta - pozoruje, vysvětluje, o objektu léčby ví profesionál víc než klient sám,)

Profesionální vztah

Rámec profesionálního vztahu

Profesionální vztah je vše co uspořádává a rámuje setkání dvou lidí, jeden je pomáhající pracovník, druhý je příjemce pomoci.

Rámec

Prostředí

Čas

Způsob, kterým se dosáhne výsledku (typ služby, např. poradenství.

Obsah (důvod, proč se klient na službu obrací, kontrakt – definice problému, cíl, ...)

Vztahové prvky: spolupráce a podmínky spolupráce, přijetí klienta (s respektem, takový jaký je) a způsob chování

Mlčenlivost

Důvěra

Klientova zakázka

Pracovníkova osobnost, příslušnost k teorii

(Diagnostik, expert, mediátor, facilitátor, poradce, kouč,...)

Vztah přenosový a protipřenosový

Přenos - přenášení minulých vztahů, zkušeností, zážitků do vztahu k terapeutovi v přítomnosti

Protipřenos – „terapeut je také člověk“

Klient představuje nějaký nevyřešený aspekt významného vztahu v terapeutově životě